

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINSKI SUD U ZENICI
Broj: 43 0 Ps 260742 25 Ps
Zenica, 20.02.2026. godine

Općinski sud u Zenici, sudija Amela Sinanović, u pravnoj stvari tužitelja Tectum GmbH & Co. KG, koga zastupa punomoćnica Nermina Pivić, advokat iz Zenice, protiv tuženog KRIVAJA TKM d.o.o. Zavidovići, ul. Radnička br. 2, koga zastupa punomoćnik prof.dr. Almir Gagula, advokat iz Sarajeva, radi utvrđenja ništavosti, v.s. 31.000,00 KM, van ročišta, dana 20.02.2016.godine, donio je sljedeće:

RJEŠENJE

Općinski sud u Zenici se oglašava nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari, ukidaju se sve provedene parnične radnje i tužba odbacuje.

Obavezuje se tužitelj da tuženom nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 2.448,72 KM, u roku od 30 dana.

Odbija se zahtjev tužitelja za naknadom troškova postupka, kao i preostali zahtjev tuženog za naknadom troškova postupka preko dosuđenog iznosa, kao neosnovan.

Obrazloženje

Tužitelj je dana 19.05.2025.godine ovom sudu podnio tužbu protiv tuženog, radi utvrđenja ništavosti arbitražne klauzule iz odredba čl. 15 Ugovora o građenju broj 101-IU-12/22 od 06.12.2022.godine. U tužbi navodi da je dana 06.12.2022. godine zaključen Ugovor o građenju br. 101-IU-12/22, koji je potpisan od strane oca direktora, koji nije imao punomoć, nije prokurista, nije ovlašteno lice za zastupanje, a na predmetnom ugovoru nema ni pečata tužitelja. Kako pri zaključenju predmetnog ugovora lice M.S. nije imao pismenu punomoć za zaključenje ugovora, te ista nije naknadno data od strane rukovodstva privrednog društva Tectum GmbH, to isti ugovor ne proizvodi pravno dejstvo prema tužitelju. Kao posljedica navedenog u skladu sa ZOO-a FBiH, kao i ZPP FBiH arbitražni ugovor je ništav. U članu 15. Ugovora nalazi se arbitražna klauzula (ugovor o arbitraži). Obzirom da je osnovni ugovor zaključen od strane neovlaštenog lica, to je i ugovor o arbitraži ništav i ne može proizvoditi pravno dejstvo.

U odgovoru na tužbu, tuženi je osporio valjanost punomoć izdate od strane tužitelja. Pored toga, tuženi navodi da je tužba nedopuštena, da Sud ima ograničena ovlaštenja u odnosu na arbitražni postupak. Prema pravu Federacije BiH, podnošenje posebne utvrđujuće tužbe radi ništavosti arbitražnog sporazuma dok arbitražni postupak još traje nije dopušteno, osim u izričito propisanim izuzecima. ZPP FBiH ne predviđa opću mogućnost posebne tužbe kojom bi sud prije okončanja arbitraže utvrdio nevaljanost ili nepostojanje arbitražnog sporazuma, osim u posebnim slučajevima predviđenim izričitim odredbama ZPP. U takvim izuzecima stranka može tužbom tražiti proglašenje prestanka važenja arbitražnog sporazuma, ali ti su slučajevi ograničeni na funkcionalne razloge (npr. nedogovor o arbitru, odbijanje rada arbitra, nemogućnost donošenja odluke). U svim ostalim situacijama, pitanje ništavosti arbitražnog sporazuma eventualno se može raspravljati po tužbi za poništenje arbitražne odluke pred redovnim sudom nakon što arbitražna donese konačnu odluku. Kada je ugovorena arbitražna sud

u parničnom postupku može postupati samo tačno određenim situacijama. Kada strane ugovore arbitražu, sud nije nadležan. Tužitelj ne može prije donošenja arbitražne odluke podnositi deklaratornu tužbu jer ZPP jednostavno ne daje takvo ovlaštenje, a prema Evropskoj konvenciji o međunarodnoj trgovačkoj arbitraži o valjanosti arbitražnog sporazuma odlučuje isključivo arbitražno vijeće. Tužitelj u tužbi ne navodi, ali arbitražni postupak u konkretnoj pravnoj stvari ima obilježje međunarodne arbitraže. To posljedično dovodi i do primjene Evropske konvencije međunarodnoj trgovačkoj arbitraži iz 1961. (Evropska konvencija). Bosna i Hercegovina i SR Njemačka su potpisnice konvencije, a po Evropskoj konvenciji arbitražno vijeće je bilo izričito ovlašteno da odluči o pitanju valjanosti sporazuma o arbitraži. Tužba za utvrđenje ništavosti arbitražnog sporazuma je nedopuštena i treba kao takva biti odbačena. Dalje navodi, da prema načelu kompetenz-kompetenz arbitražni tribunal ima pravo i dužnost da sam odluči o vlastitoj nadležnosti uključujući i prigovore koji se tiču postojanja, valjanosti i djelotvornosti arbitražnog sporazuma. Arbitražni sud je već raspravio o ovom pitanju i to u dva navrata. Najprije, je Rješenjem od 16.12.2024. utvrđeno da je u Ugovoru sadržan arbitražni sporazum. Potom je Rješenjem Proširenog vijeća od 08.05.2025. godine odbijen prigovor ovdje Tužitelja o nenadležnosti arbitraže. Dakle, Tužitelju je u okviru arbitražnog postupka dva puta omogućeno raspravljanje o ovom pitanju. Nezadovoljan odlukom, Tužitelj pokušava nedopuštenom tužbom, mimo zakona i Evropske konvencije, raspravljati o ovom pitanju i u parničnom postupku dok arbitražni postupak još traje. Slijedom navedenog, Tuženi smatra da je ovaj sud nenadležan za odlučivanje u ovoj stvari zbog postojanja važećeg arbitražnog sporazuma. Također, navodi da tužitelj nema pravni interes za utvrđujuću tužbu. Tuženi predlaže da Sud odbaci tužbu i obaveže Tužitelja na plaćanje troškova parničnog postupka prema niže navedenom troškovniku. Tuženi opreza radi, ukoliko Sud odbije procesne prigovore Tuženog, predlaže da Sud odbije tužbeni zahtjev.

U pismenom podnesku od 19.09.2025.godine, tužitelj je osporio navode odgovora na tužbu, smatra da je sud nadležan i da je tužba dopuštena.

Ovaj sud je donio odluku kao u izreci iz sljedećih razloga:

Tužbenim zahtjevom tužitelj traži da se utvrdi ništavim arbitražne klauzule iz odredba čl. 15 Ugovora o građenju broj 101-IU-12/22 od 06.12.2022.godine.

Tuženi je u odgovoru na tužbu istakao procesnopravni prigovor nenadležnosti ovog suda da odlučuje u ovoj pravnoj stvari.

Iz Ugovora o građenju broj 101-IU-12/22 od 06.12.2022.godine, dostavljen uz tužbu, proističe da su parnične stranke i to tuženi kao izvođač i tužitelj kao naručilac, zaključili ugovor kojim se tuženi obavezao da za potrebe tužitelja izvrši razradu projektne dokumentacije za montažno-stambeni objekat, proizvede i transportuje i montira montažni materijal za montažno -stambeni objekat, šifre „MK-514“, a tužitelj se obavezao da tuženom isplati iznos od 413.100,00 EUR.

Odredbom čl. 15. Ugovora parnične stranke su se sporazumjele da će se svi nesporazumi ili sporovi rješavati mirnim putem ili dogovorom, ukoliko se spor ne riješi mirnim putem stranka za rješenje istog ugovaraju nadležnost arbitraže pri Vanjskotrgovinskoj komori BiH, a postupak će se voditi prema pravilima arbitraže Vanjskotrgovinske komore. Arbitar ili arbitri će mjerodavno pravo odrediti primjenom pravila međunarodnog prava. Odluka arbitraže je konačna i izvršna za obje strane.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju parnične stranke su bile u ugovornom odnosu po osnovu Ugovora o građenju broj 101-IU-12/22 od 06.12.2022.godine, pa kako se radi o ugovoru koji ima trgovinski karakter, a tužitelj je privredno društvo sa sjedištem u Saveznoj Republici Njemačka, a tuženi ima sjedište u BiH, to se u razrješenju spornog pravnog pitanja, a to je da li je ovaj sud nadležan da odlučuje o tužbenom zahtjevu tužitelja kojim traži da se utvrdi da je ništava arbitražna klauzula iz pomenutog ugovora, primjenjuje Evropske konvenciji o

međunarodnoj trgovačkoj arbitraži („Sl. List SFRJ“, br. 12/63 (u daljem tekstu : Konvencija) , čiji su potpisnici SR Njemačka i Bosna i Hercegovina, budući da je odredbom čl. I . st. 1. tač. a) Konvencije propisano da se ista primjenjuje na sporazume o arbitraži sklopljenje radi rješavanja sporova koji nastaju iz međunarodne trgovine između fizičkih i pravnih lica koja u vrijeme sklapanja sporazuma imaju svoje uobičajno boravište ili svoje sjedište u različitim državama ugovornicima.

Odredbom čl. V stav 1. Konvencije je propisano da stranka koja namjerava istaći prigovor nenadležnosti arbitraže koji se temelji bilo na činjenici da sporazum o arbitraži ne postoji ili da je ništav ili da je prestao važiti , treba to učiniti u toku arbitražnog postupka , ne kasnije od podnošenja odgovora na tužbu koji se odnosi na bit spora , dok je stavom 3. istog člana propisano da pod rezervom bilo koje kasnije sudske kontrole predviđene po pravu suda, arbitar čija je nadležnost osporena može nastaviti arbitražni postupak , on je ovlašten odlučiti o svojoj nadležnosti i o postojanju ili valjanosti sporazuma o arbitraži ili ugovora čije sporazum sastavni dio.

Iz citiranih odredbi proizilazi da arbitražni sud ovlašten odlučiti o svojoj nadležnosti i postojanju i valjanosti sporazuma o arbitraži ili ugovora čiji je sporazum sastavni dio (načelo kompetenz- kompetenz).

Prema odredbi čl. VI stav 1. Konvencije, prigovor nenadležnosti suda koji je istaknut pred sudom kojem je jedna od stranka iz sporazuma o arbitraži podnijela tužbu na temelju činjenice da postoji sporazum o arbitraži , tuženi treba istaći pod prijetnjom gubitka prava na prigovor prije ili istovremeno s davanjem odgovora na tužbu o glavnoj stvari , ovisno o tome smatra li se taj prigovor po pravu suda kojem je tužba podnesena procesnopравnim ili materijalnopравnim prigovorom,

Stavom 3. istog člana propisano je da ako je arbitražni postupak pokrenut prije obraćanja sudu , sud države ugovornice koji kasnije odlučuje povodom tužbe u pogledu istog zahtjeva između istih stranka ili o zahtjevu za utvrđenje da sporazum o arbitraži ne postoji ili da je ništav ili da je prestao, zastaće sa odlučivanjem o nadležnosti arbitra dok ne bude donesena arbitražna odluka , osim ako nađe da postoje važni razlozi za to da postupi drugačije.

Tuženi je u odgovoru na tužbu istakao da je pitanje ništavosti arbitražne klauzule isključivo u nadležnosti arbitražnog suda i da je Arbitražni sud već raspravio ovo pitanje i to najprije Rješenjem od 16.12.2024.godine , a potom i Rješenjem Proširenog vijeća od 08.05.2025.godine iz čega sud zaključuje da se u konkretnom slučaju radi upravo o situaciji propisanoj u stavu 3. citirane odredbe čl. VI Konvencije , da je arbitražni postupak pokrenut prije podnošenja tužbe ovom sudu, koja je podnesena sudu neposrednom predajom sudu dana 19.05.2025.godine.

Iz Rješenja Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine broj 01-6-01-6-680-39/24 od 16.12.2024.godine, dostavljenog uz odgovoru na tužbu, proističe da je Komisija Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine, u predmetu koji se vodi pred tim sudom po tužbi tužitelja KRIVAJA -TMK d.o.o. Zavidovići , Radnička br. 2, a tuženog iz ovog postupka, protiv tuženog Tectum GmbH & Co.Kg , tužitelja iz ovog postupka, radi isplate duga , v.s. 170.070,01 EUR, dana 16.12.2024.godine donijela Rješenje kojim je utvrdila da u Ugovora o građenju broj 101-IU-12/22 od 06.12.2022.godine, zaključenom između parničnih stranka, postoji ugovor o nadležnosti arbitraže Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine i da će se postupak u toj pravnoj stvari nastaviti i ako druga stranka odbije da učestvuje u istom. U obrazloženju navedenog rješenja se navodi da u čl. 15 Ugovora postoji jasan arbitražni ugovor , odnosno arbitražna klauzula , i da je Komisija odlučivala samo o postojanju arbitražnog sporazuma , ne ulazeći u valjanost ostalih odredbi Ugovora.

Tuženi je uz odgovor na tužbu dostavio i Rješenje Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine broj 01-6-01-6-680-81/24 od 08.05.2025.godine, prema kojem je Prošireno vijeće Arbitražnog suda pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine odbilo prigovor nenadležnosti istaknut od strane tuženog, a tužitelja iz ovog postupka.

Dakle, iz navedenog proističe da je Arbitražni sud pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine donio odluku kojim je utvrdio da u čl. 15 Ugovora postoji jasan arbitražni ugovor odnosno arbitražna klauzula, dakle isti je odlučio o svojoj nadležnosti i valjanosti klauzule o arbitraži, a na što i ima pravo u skladu sa načelom kompetenz- kompetenz, zbog čega je ovaj sud utvrdio da je nadležan arbitražni sud, te se po blagovremenom prigovoru tuženog oglasio nenadležnim i tužbu tužitelja odbacio.

Osnovano tužitelj u pismenom podnesku od 19.09.2025.godine zaključuje da i sama Konvencija predviđa mogućnost i nadležnost domaćih sudova da odluče o pitanju valjanosti arbitražnog ugovora za vrijeme trajanja arbitražnog postupka ako postoje važni razlozi, ali tužitelj zanemaruje da takvu odluku sudovi prema citiranom čl. VI stav 3. Konvencije donose dok ne bude donesena arbitražna odluka, a Arbitražni sud pri Vanjskotrgovinskoj komori Bosne i Hercegovine je već raspravio ovo pitanje i to najprije Rješenjem od 16.12.2024.godine, a potom i Rješenjem Proširenog vijeća od 08.05.2025.godine, dakle i prije podnošenja tužbe sudu, koja je podnesena sudu dana 19.05.2025.godine.

Pri tome, ovaj sud napominje da tužitelju nije uskraćeno pravo pristupa sudu budući da tužitelju stoji na raspolaganju mogućnost da nakon donošenja arbitražne odluke traži poništenje iste iz razloga što ugovor o arbitraži nije sklopljen odnosi što isti nije pravovaljan, shodno čl. IX Konvencije.

Odluku o troškovima postupka sud je donio na osnovu članova 387., 388. 389. i 396. Zakona o parničnom postupku i odredbi Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine FBiH“, broj: 43/25). Kako je tužba tužitelja odbačena, to je zahtjev tužitelja za naknadom troškova postupka odbijen, a tužitelj je obavezan da tuženom naknadi troškove postupka koji se odnose na sastav odgovora na tužbu u iznosu od 2.106,00 KM i PDV 17 % u iznosu od 342,72 KM, ukupno iznos 2.448,72 KM. Tuženi je potraživao troškove u ukupnom iznosu od 10.037,66 KM, pa je sud cijenio neosnovanim preostali zahtjev tuženog za naknadom troškova postupka u iznosu od 7.588,94 KM. Naime, tuženom su dosuđeni troškovi prema vrijednosti spora koju je tužitelj naznačio u tužbi u iznosu od 31.000,00 KM. Neosnovano tuženi smatra da je vrijednost spora u ovoj pravnoj stvari 332.628,03 KM, budući da je tužitelj podnio deklaratornu tužbu, a prema odredbama čl. 321 st. 2. Zakona o parničnom postupku u drugim slučajevima, kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, mjerodavna je vrijednost predmeta spora, koju je tužitelj u tužbi naznačio, a to je upravo iznos od 31.000,00 KM, koji iznos je tužitelj i naznačio u tužbi.

Na osnovu izloženog sud je donio odluku kao u izreci.

PRAVNA POUKA:

Protiv ovog rješenja dozvoljena je žalba
Kantonalnom sudu u Zenici u roku od 30
dana dostave istog. Žalba se podnosi
putem ovog suda u tri primjerka.

S U D I J A

Amela Sinanović